

หน่วยที่ ๑

แนะนำภาษา

สรรคำนำขีวิตพาสุด

ไวยากรณ์ที่ ๑.๑
บทเหเรือเจ้าฟ้าธรรมมาธิเบศร

๑. เหเรือกระบวน

โคลง

★ ปางเสด็จประเวศด้าว	ชลาลัย
ทรงรัตนพิमानชัย	กิ่งแก้ว
พรั่งพร้อมพวกพลไกร	แหนแห่
เหเรือกระบวนดันแพรว	เพริศพริ้งพายทองฯ

ข้าลวะเห

★ พระเสด็จโดยแดนชล	ทรงเรือต้นงามเจ็ดฉาย
กิ่งแก้วแพรวาพรรณราย	พายอ่อนหยับจับงามงอน
★ นาวาแน่นเป็นขันธ์	ล้วนรูปสัตว์แสนยาก
เรือรวิวทิวทองสลอน	สาครลั่นครื้นครื้นฟอง
★ เรือครุฑยุคนาคหิว	ลิวลอยมาพาผันผยอง
พลพายกรายพายทอง	ร้องโหเหไอ้เหมา
★ สรมุขมุขสีดำน	เพียงพิมานผ่านเมฆา
มานกรອງทางรจนา	หลังคาแดงแยงมังก

★ สมรรถชัยไกรกานแก้ว
 เรียบเรียงเคียงคู่จร
 ★ สุวรรณหงส์ทรงภู่อ้อย
 เพียงหงส์ทรงพรหมินทร์
 ★ เรือชัยไวกองวัง
 เสียงเส้าเร้าระดม

แสงแววจับจับสาคร
 คั่งร้อนฟ้ามามาแดนดิน
 งามชดช้อยลอยหลังสินธุ์
 ลินลาศเลื่อนเดือนตาชม
 รวดเร็วจริงยิ่งอย่างลม
 ห่มทำยเย็นเดินคู่กัน

มูละเห่

★ คชสีห์ที่ผาดแผ่น
 ราชสีห์ที่ยืนยัน
 ★ เรือม้าหน้ามุ่นน้ำ
 เพียงม้าอาชาทรง
 ★ เรื่องสิงห์วังแผ่น โผน
 คูยั้งสิงห์ลำพอง
 ★ นาคาหน้าดังเป็น
 มังกรดอนพายผัน
 ★ เสียงผางง่าท้า โผน
 นาวาหน้าอินทรีย์
 ★ คนตรีมีอึงอล
 โห่ฮึกครึกครื้น โครม
 ★ กริธาห่มุ่นาเวศ
 เข็มหันขึ้นกมล

คู่ดั่งเป็นเห็นขบขัน
 คั่นสองคู่คู่อึ้งยง
 เล่นเฉื่อยฉ่ำลำระหง
 องค์พระพายผายผันผยอง
 โจนตามคลื่นผืนฟ้าฟอง
 เป็นแถวท่องท่องตามกัน
 คูเขม้นเห็นขบขัน
 ทันแข่งหน้าวาสุกรี
 เพียงโจนไปในวาริ
 มีปีกเหมือนเลื่อนลอยโพยม
 ก้องกาหลพลแห่โหม
 โสมนัสขึ้นรื่นเริงพล
 จากนครศโดยสาชล
 ยลมัจฉาสารพันมีฯ

๒. เข่มปลา

โคลง

★ พิศพรรณปลาว่ายเคล้า
 ถวิลสุดาวงจันทร์
 มัสชาย่อมพั้วผัน
 ควรฤพรากน้องข้า

คลึงกัน
 แจ่มหน้า
 พิศवास
 ชวคเคล้าคลึงชมฯ

ข้าลวะเห่

* พิศพรณปลาว่ายเคล้า	คิดถึงเจ้าศรีอาารมณั
มัศยายังรู้หม	สมสาใจไม่พามา
* นวลจันทร์เป็นนวลจริง	เจ้างามพริ้งยิ่งนวลปลา
คางเบือนเบือนหน้ามา	ไม่งามเท่าเจ้าเบือนชาย
* เพียนทองงามดั่งทอง	ไม่เหมือนน้องห่มตาพราย
กระแหแห่ห่างชาย	ดั่งสายสวาทคลาดจากสม

ทรงแปลง

* แก้มซ้ำซ้ำใครต้อง	อันแก้มน้องซ้ำเพราะชม
ปลาทุกข์ทุกข์ออกกรม	เหมือนทุกข์พี่ที่จากน้อง

มูละเห่

* น้ำเงินคือเงินขวง	ขาวพรายช่วงสีล้าอาง
ไม่เทียบเปรียบโฉมนาง	งามเรื่องเรือเนื้อสองสี
* ปลาทรายว่ายเคียงคู่	เคล้ากันอยู่ดูงามดี
แต่นางห่างเหินพี่	เห็นปลาเคล้าศรีใจจร

ทรงแทรก (๕ บาท)

* หางไก่อ่ายแหวกว่าย	หางไก่อ่ายไม่มีหงอน
คิดอนงค์องค์เอวอร	ผมประบ่าอำเอี่ยมไร
* ปลาสร้อยลอยล่องชล	ว่ายเวียนวนปนกันไป
เหมือนสร้อยทรงทรมาวัย	ไม่เห็นเจ้าศรีบววย
* เนื้ออ่อนอ่อนแต่ชื่อ	เนื้อน้องหรืออ่อนทั้งกาย
ใครต้องข้องจิตชาย	ไม่วายนึกตริกครองทรวง
* ปลายเสื่อเหลือที่ตา	เต็มมแหลมกว่าปลาทั้งปวง
เหมือนตาสูดาดวง	ดูแหลมล้ำจำเพราะคม
* แมลงกู่กู่เคียงว่าย	เห็นคล้ายคล้ายน่าเชยชม
คิดความขามเมื่อสม	สนิทเคล้าเจ้าเอวบาง
* หวีเกศเพศชื้อปลา	คิดสุดาอำองค์นาง
หวีเกล้าเจ้าสระสาาง	เส้นเกศสลายรวยกลั่นหอม

★ ชะแวงแฝงฝั่งแนบ
เหมือนพี่แอบแนบถนอม
★ พิศดูหมุ่มจณา
คะนึ่งนุชตุคสายสมร

ชะวาดแอบแปบปนปปลอม
จอมสวาทนาภูบั้งอร
วายแหวกมาในสาคร
มาด้วยพี่จะดีใจๆ

๓. เข้มไม้

โคลง

★ เรือชายชมมิ่งไม้
ริมท่าสาครคันธุ์
เปล็ดดอกออกแถมกัน
หอมหื่นรินรสเพียง

มีพรรณ
กลั่นเกลี้ยง
ชูช่อ
กลั่นเนียนวลนางฯ

ซำละเห่

★ เรือชายชมมิ่งไม้
เปล็ดดอกออกแถมกัน
★ ชมดวงพวงนางแย้ม
คิดความยามบั้งอร
★ จำปาหนาแน่นเนื่อง
คิดคะนึ่งถึงนงราม
★ ประยงค์ทรวงพวงห้อย
เหมือนอุบะนวลละออง
★ พุดจิบกลีบเสลี่ยม
หอมชวรวยตามลม
★ สายหยุดพทชชาด
นีกน่องกรองมาลัย

ริมท่าไสวหลากหลายพรรณ
ส่งกลิ่นเกลี้ยงเพียงกลิ่นสมร
บานเสลี่ยมแย้มเกสร
แย้มโอจู้ยืมพริ้มพรายงาม
คลีกลีบเหลืองเรื่องอร่าม
ผิวเหลืองกว่าจำปาทอง
ระย้าช้อยห้อยพวงกรอง
เจ้าแขวนไว้ให้เรียมชม
พิกุลเกมแซมสุกรม
เหมือนกลิ่นน่องต้องติดใจ
บานกลิ่นกลาดคยาไป
วางให้พี่ข้างที่นอน

มูละเห่

★ พิกุลบุณนาคบาน
แม่นุชตุคสายสมร

กลิ่นหอมหวานชานขจร
เห็นจะวอนอ่อนพี่ชาย

★ เต็งเต๋วแก้วกาหลง	บานบุษบงส่งกลิ่นอาย
หอมอยู่ไม่รู้หาย	คล้ายกลิ่นผ้าเจ้าตราตรู
★ มะลิวันพันจิกจาง	ดอกเป็นพวงร่วงเรณู
หอมมาน่าเอ็นดู	ชูขึ้นจิตคิดวนิดา
★ ลำดวนหวลหอมตระหลบ	กลิ่นอายอบสบนาสา
นึกถวิลกลิ่นบุหงา	รำไปเจ้าเสรำถึงนาง
★ รวยรินกลิ่นรำเพย	คิดพี่เคยเชยกลิ่นปราง
นั่งแนบแอบเอวบาง	ห่อนแห่ท่างว่างเว้นวัน
★ ชมดวงพวงมาลี	ศรีเสาวภาคหลากหลายพรรณ
วนิดามาด้วยกัน	จะอ่อนพี่ชี้ชมเชยฯ

๔. แห่งมนก

โคลง

★ รอนรอนสุรียไอ้	อัสดง
เรื่อยเรื่อยลับเมรุลง	คำแล้ว
รอนรอนจิตจำนง	นุชพี่ เพียงแม่
เรื่อยเรื่อยเรียมคอยแก้ว	กลับคล้ายเรียมเหลือขฯ

ข้าลวะเห่

★ เรื่อยเรื่อยมารอนรอน	ทิพาภระจะตกต่ำ
สนธยาจะใกล้ค่ำ	คำนึ่งหน้าเจ้าตราตรู
★ เรื่อยเรื่อยมาเรียงเรียง	นกบินเฉียงไปทิ้งหมู่
ตัวเดียวมาปลัดคู่	เหมือนพี่อยู่ผู้เดียวคาย
★ เห็นฝูงยุงรำพ้อน	คิดบังอรร้อนรำกราย
สร้อยทองย่องเอียงชาย	เหมือนสายสวาทนาคนวยจร
★ สาลิกามาตามคู่	ชมกันอยู่คู่สมสมร
แต่พี่นี้อาวรณ	ห่อนเห็นเจ้าเสรำใจครวญ
★ นางนวลนวลน่ารัก	ไม่นวลพัศตร์เหมือนทรมสงวน
แก้วพี่นี้สุดนวล	ดั่งนางฟ้าหน้าใยของ

★ นกแก้วเจ้าแจ่มเสียง
เหมือนพี่น้องประคอง

จับไม้เรียงเคียงคู่สอง
รับขวัญน้องต้องมือเราฯ

มูละเห่

★ ไก่ฟ้ามาตัวเดียว
เหมือนพราภจากนงเยาว์

เดินท่องเที่ยวเลียเลียห่มเขา
เปล่าใจเปลี่ยวเหลือยหวานาง

★ แหกเต้าเกล้าคู่เคียง
เรียงคะนึ่งถึงเอวบาง

เรียงจับไม้ใช้ปีกหาง

★ ดูเหว่าเจ้าจับร้อง
ไพเราะเพราะกังวาน

เคยแนบข้างร่างแรมนาน

สนั่นก้องซ้องเสียงหวาน

★ โนรีสีปานชาติ
ไม่เท่าเจ้าโฉมฉาย

ปานเสียงน้องร้องสั่งชาย

เหมือนช่างฉลาดวาดแต้มลาย

★ สัตว์น่าเอ็นดู
เหมือนพี่ที่จากมา

ห่มตาดพรายกรายกรมา

คอยหาคู่อยู่เอกา

★ ปักษีมีหลายพรรณ
ยิ่งฟังวังเวงใจ

ครวญหาเจ้าเศร้าเสียใจ

บ้างชมกันขันเพียกไพร

ล้วนหลายหลากมากภาษาฯ

๑. ประวัติผู้แต่งบทเห่เรือ (เจ้าฟ้าธรรมมาธิเบศร)

เจ้าฟ้าธรรมมาธิเบศรมีพระนามที่เรียกกันเป็นสามัญว่า “เจ้าฟ้ากุ้ง” เป็นพระราชโอรสองค์ใหญ่ในสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ และสมเด็จพระพันวัสสาใหญ่ (กรมหลวงอภัยนุชิต) ซึ่งเป็นพระมารดา ทรงมีพระภคินีร่วมพระชนนี ๖ พระองค์ และทรงมีพระเจ้าน้องยาและน้องนางต่างพระชนนีอีกหลายองค์

ลำดับปีในพระชนมายุของเจ้าฟ้าธรรมมาธิเบศร มีดังนี้

พ.ศ. ๒๒๕๘	ประสูติ
พ.ศ. ๒๒๖๖	ดำรงพระยศเป็นเจ้าฟ้าธรรมมาธิเบศร กรมขุนเสนapatiทัษย์
พ.ศ. ๒๒๗๘	เสด็จหนีพระราชอาญา ออกผนวช
พ.ศ. ๒๒๗๙	ทรงนิพนธ์นันทโพนันทสูตรคำหลวง
พ.ศ. ๒๒๘๐	ทรงนิพนธ์พระมลัยสูตรคำหลวง
พ.ศ. ๒๒๘๔	ดำรงพระยศเป็นกรมพระราชวังบวรสถานมงคล
พ.ศ. ๒๒๘๘	ต้องพระราชอาญาเขียนถึงทิวงคต

เจ้าฟ้าธรรมมาธิเบศรได้ทรงพระนิพนธ์บทร้อยกรองไว้มากมายหลายเรื่อง แต่ที่เหลือสืบมาถึงปัจจุบัน ได้แก่ บทเห่เรือ บทเห่เรือกาگی บทเห่สังวาสและเห่ครวญ กาพย์ห่อโคลงนิราศธารโลก กาพย์ห่อโคลงนิราศธารทองแดง ลิลิตนันทโพนันทสูตรคำหลวง ลิลิตพระมลัยคำหลวง และเพลงยาว (ที่เชื่อว่าเป็นบทของเจ้าฟ้าธรรมมาธิเบศร)

๒. ประวัติความเป็นมาของบทเห่เรือเจ้าฟ้าธรรมมาธิเบศร

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ได้กล่าวถึงความเป็นมาของบทเห่เรือเจ้าฟ้าธรรมมาธิเบศรในพระนิพนธ์อธิบายตำนานเห่เรือ ไว้ว่า

บทเหนือของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรมิ ๒ เรื่อง เรื่องที่ ๑ ชมพุกุหยาดราทางชลมารค ขึ้นตั้งแต่ “พระเสด็จโดยแดนชล ทรงเรือต้นงามเลิศฉาย” ต่อชมกระบวนเรือ ว่าด้วยชมปลา ชมไม้ ชมนก เป็นนิราศบทเหนือนี้เห็นได้ในสำนวนว่า เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรทรงนิพนธ์สำหรับเหนือเรือพระที่นั่งของท่านเองเวลาตามเสด็จขึ้นพระบาท ออกจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเข้าพอย่นก็ถึงท่าเจ้าสนุก เรื่องที่ ๒ นั้นเป็นคำสังวาส เอาเรื่องพระยาครูหลักนางากีมานำบทขึ้นต้นว่า “กักรโอบอุ้มแก้ว เจ้างามแพ้วสรวรรพาคี” แล้วต่อไปเป็นกระบวนสังวาสจนจบ แต่เดิมเห็นจะใช้บทเหนือนี้ให้แต่เฉพาะเวลาทรงเรือประพาสโดยลำพัง เช่น เทียวทุ่ง เป็นต้น

๓. ลักษณะของกาพย์ที่ใช้ในบทเหนือเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร

กาพย์ที่ใช้ในบทเหนือเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร คือ กาพย์ยานี ๑๑ โดยใช้โคลงสี่สุภาพนำไว้บทหนึ่งแล้วใช้กาพย์ยานี ๑๑ บรรยายโคลงนั้นจนสิ้นความ

๔. เรื่องย่อของบทเหนือเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร

บทเหนือนี้เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร หรือเจ้าฟ้ากุ้งทรงนิพนธ์ขึ้นใช้เวลาสำหรับเหนือเรือพระที่นั่งของพระองค์ สำหรับใช้ในงานเสด็จทางชลมารค เพื่อบูชาพระพุทธรูปที่เมืองสระบุรี เนื้อเรื่องบรรยายถึงกระบวนพยุหยาตราทางชลมารคซึ่งมีการแห่ชมเรือกระบวน (เช่น เรือพระที่นั่ง สมรรถชัย สุวรรณหงส์ ไกรสรมุข เป็นต้น) แห่ชมปลา แห่ชมไม้ และแห่ชมนก ซึ่งเป็นทำนองนิราศ มีบทรักบทอาลัยที่ต้องจากนางอันเป็นที่รักแทรกอยู่ด้วย

๕. คุณค่าของกวีนิพนธ์ประเภทกาพย์ (บทเหนือเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร)

๕.๑ คุณค่าด้านวรรณศิลป์ บทเหนือเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรมีลักษณะการใช้กาพย์ยานี ๑๑ ที่มีลักษณะเด่น คือ นิยมใช้สัมผัสในเป็นคำใกล้เคียงกันตามจังหวะ เช่น

“สมรรถชัยไกรกาบแก้ว	แสงวาววับจับสาคร
เรียงเรียงเคียงคู่จร	คังร่อนฟ้ามหาแดนดิน
สุวรรณหงส์ทรงภู่อ้อย	งามชดช้อยลอยหลงสินธุ์
เพียงหงส์ทรงพรหมินทร์	ลินลาสเลื่อนเดือนตาชม”

การซ้ำคำ การเล่นคำ เป็นกลวิธีที่ทำให้เกิดความไพเราะในบทร้อยกรอง เช่น

ตัวอย่างที่ ๑

“แก้มซ้ำซ้ำใครต้อง ปลาทุกทุกข้อกรรม	อันแก้มน้องซ้ำเพราะชม เหมือนทุกขัฟี่ที่จากน้อง”
--	--

ตัวอย่างที่ ๒

“เรื่อยเรื่อยมาเรียงเรียง เพียงม้าอาชาทรง	นกเฝื่อนน้ำลำระหง องค์พระพายผายผันผยอง”
--	--

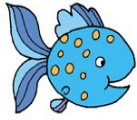
ตัวอย่างที่ ๓

“เรือม้าหน้ามุงน้ำ เพียงม้าอาชาทรง	แล่นเฝื่อนน้ำระหง องค์พระพายผายผันผยอง”
---------------------------------------	--

๕.๒ คุณค่าด้านเนื้อหา บทเห่เรือเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร มีเนื้อหากล่าวชมกระบวนเรือที่มีรูปลักษณะต่าง ๆ เช่น เรือครุฑ เรือสุวรรณหงส์ เรือคชสีห์ เป็นต้น จากนั้นเป็นบทชมธรรมชาติ คือ ชมปลา ชมไม้ ชมนก ทำให้เราได้ทราบชื่อสัตว์และชื่อพรรณไม้ต่าง ๆ

๕.๓ คุณค่าด้านสังคม บทเห่เรือนี้แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่เกี่ยวพันกับธรรมชาติและศิลปะในการประดิษฐ์ต่าง ๆ เช่น การสร้างหัวเรือให้มีรูปสัตว์ในลักษณะต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงชีวิตที่อยู่กับสายน้ำ มีดนตรี มีการละเล่น และการบันทึกชื่อปลา ชื่อต้นไม้ ชื่อนก มีคุณค่าในการศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติของคนรุ่นหลังได้ดี

๕.๔ การนำไปใช้ในชีวิตจริง เมื่อได้อ่านบทเห่เรืออาจทำให้ผู้อ่านมีความซาบซึ้งและสนใจศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติที่อยู่รอบตัว ทำให้จิตใจอ่อนโยน รักและหวงแหนศิลปะและธรรมชาติมากขึ้น

ใบงานที่ ๑.๑
งานประพันธ์ เรื่อง กาพย์เห่เรือ

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น ๕ กลุ่ม แต่ละกลุ่มวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์และคุณค่าด้านสังคมจากเรื่องกาพย์เห่เรือในหัวข้อต่อไปนี้

- กลุ่มที่ ๑ บทเห่ชมเรือ
- กลุ่มที่ ๒ บทเห่ชมปลา
- กลุ่มที่ ๓ บทเห่ชมไม้
- กลุ่มที่ ๔ บทเห่ชมนก
- กลุ่มที่ ๕ บทเห่ครวญ

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คุณค่าด้านสังคม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แนวคำตอบใบงานที่ ๑.๑
งานประพันธ์ เรื่อง กาพย์เห่เรือ

กลุ่มที่ ๑ บทเห่ชมเรือ

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

กาพย์เห่เรือเป็นงานประพันธ์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้การขับเห่และพรรณนาความการใช้รูปแบบกาพย์ห่อโคลง คือ แต่งด้วยโคลงสี่สุภาพมาแล้วแต่งกาพย์ยานีพรรณนาความจึงเหมาะสมกับเนื้อหาลักษณะ

ในบทเห่ชมเรือนำด้วยโคลงนำ ๑ บท พรรณนาภาพการเสด็จพระราชดำเนินชลมารคทำให้ผู้อ่านมองเห็นความสวยงามของเรือพระที่นั่งแลการจัดกระบวนแห่อันงดงามและพรรณนากระบวนเรือโดยใช้ถ้อยคำที่มีความหมายเด่นชัด อ่านแล้วเกิดมโนภาพหรือมองเห็นภาพพจน์ เช่น

สุวรรณหงส์ทรงภู์ห้อย	งามชดช้อยลอยหลงสินธุ์
เพียงหงส์ทรงพรหมินทร์	ลินลาสเลื่อนเดือนดาว

การให้ความสะท้อนอารมณ์ที่ครึกครื้นรื่นเริง เช่น

ดนตรีมีอึงอล	ก้องกาหลพลแห่โหม
โห่ฮึกครึกครื้นโครม	โสมนัสชื่นรื่นเริงพล

คุณค่าด้านสังคม

สะท้อนภาพชีวิตและวัฒนธรรมคนไทยในอดีตว่ามีแม่น้ำลำคลองมาก การคมนาคมทางน้ำสะดวก จึงสร้างเรือและตกแต่งให้วิจิตรงดงาม โดยเฉพาะเรือพระที่นั่งและเรืออื่น ๆ ในกระบวนเสด็จ เช่น ตกแต่งเป็นรูปหงส์ ครุฑขุดนาค ม้า คชสีห์ นาคา มังกร ฯลฯ ทำให้รู้ขนบธรรมเนียมประเพณีการเห่เรือ และการจัดกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค

กลุ่มที่ ๒ บทเห่ชมปลา

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

การแต่งถูกต้องตามลักษณะบังคับ ใช้คำไพเราะรื่นหู มีสัมผัสใน สัมผัสนอก สัมผัสสระ สัมผัสอักษร

ชะเวงแผ่ฝั่งแนบ เหมือนพีแอบแนบถนอม	ชะวาดแอบแปบปนปลอม จอมสวาทนาฎบังอร
---------------------------------------	--------------------------------------

การเล่นคำ เช่น

เนื้ออ่อนอ่อนแต่ชื่อ ใครต้องข้องจิตชาย	เนื้อน่องหรืออ่อนทั้งกาย ไม่วายนี้กตริกตรองทรง
---	---

การใช้จินตนาการ เช่น

น้ำเงินคือเงินยวง ไม่เทียบเปรียบโฉมนาง	ขาวพรายช่วงสีสำอาง งามเรื่องเรือเนื้อสองสี
---	---

คุณค่าด้านสังคม

การแต่งกายผู้หญิงห้ามสไบ ถ้าเป็นผู้ชายชั้นสูงมีฐานะจะห้ามผ้าสไบทำด้วยคาด เช่น

เพียนทองงามดั่งทอง กระแหแห่ห่างชาย	ไม่เหมือนน่องห่มคาดพราย ดั่งสายสวาทคลาดจากสม
---------------------------------------	---

การไว้ทรงผม ผมหาวประลงมาถึงบ่าแล้วเก็บไว้ที่ถอนออกเป็นวง เช่น

หางไก่อ่ายแหวกว่าย คิดอนงค์องค์เอวอร	หางไก่อ่ายไม่มีหงอน ผมประบ่าอำเอี่ยมไร
---	---

กลุ่มที่ ๓ บทเห่ชมไม้

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

ลักษณะคำประพันธ์ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ การใช้คำบรรยายและพรรณนา เห็นภาพชัดเจน มีสัมผัสสระและอักษร เช่น

เต็งเต๊วแก้วกาหลง หอมอยู่ไม่รู้หาย	บานบุษบงส่งกลิ่นอาย คล้ายกลิ่นผ้าเจ้าตราตรู
---------------------------------------	--

การให้ความสะท้อนอารมณ์ต่าง ๆ เช่น ความยินดี เพลิดเพลิน

ชมดวงพวงมาลี	ศรีเสาวภาคหลากหลายพรรณ
วนิดามาด้วยกัน	จะอ่อนพี่ซิ้มเซย

คุณค่าด้านสังคม

สะท้อนวัฒนธรรมในด้านงานประดิษฐ์ต่าง ๆ การตกแต่งที่อยู่ให้สวยงามชวนดู เช่น

ประยงค์ทรวงพวงห้อย	ระย้าฮ้อยห้อยพวงกรอง
เหมือนอุษะนวลละออง	เจ้าแขวนไว้ให้เรียมชม

นิกน่องกรงมาลัย	วางให้พี่ข้างที่นอน
-----------------	---------------------

นิกถวิลกลิ่นบุหงา	รำไปเจ้าศรีถึงนาง
-------------------	-------------------

กลุ่มที่ ๔ บทเห่หม่นก

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

การใช้คำสำนวนกะทัดรัด มีความหมายเด่นชัด ให้ภาพพจน์แก่ผู้อ่าน มีการเล่นเสียง สัมผัสอักษรและการให้คำซ้ำ เช่น

รอนรอนสุริยไ้อ้	อัสดง
เรื่อยเรื่อยลับเมรุลง	คำแล้ว
รอนรอนจิตจำนง	นุชพี่ เพียงแม่
เรื่อยเรื่อยเรียมคอยแก้ว	ลับคล้ายเรียมเหลียว

การเล่นคำและพรรณนาเปรียบเทียบ เช่น

นางนวลนวลน่ารัก	ไม่นวลพักตร์เหมือนทราวมสงวน
แก้วพี่นี้สุคนวล	ดั่งนางฟ้าหน้าใยยง

คุณค่าด้านสังคม

สะท้อนวัฒนธรรมการแต่งกายของผู้หญิงหม่มฟ้าสไบทำด้วยตาต เช่น

โนรีสีปานชาต	เหมือนช่างฉลาดวาดแต้มลาย
ไม่เท่าเจ้าโฉมฉาย	หม่มตาตพรายกรายกรมมา

การใช้โวหารเปรียบเทียบ เช่น

เห็นฝูงงูร่าฟ้อน
สร้อยทองย่องเอื้องชาย

คิดบังอรร้อนรำกราย
เหมือนสายสวาทขนาดนวยจร

กลุ่มที่ ๕ บทเห่ครวญ

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

การใช้คำไพเราะให้ความสะเทือนอารมณ์เส้าโศกอาลัยอาวรณ์ถึงหญิงที่รัก เช่น

เวรามามันแล้ว
ให้เส้นแสนสุดทน

จึงจำแล้วแก้วโกมล
ทุกข์ถึงเจ้าเส้าเสียดาย

การใช้โวหารเปรียบเทียบ เช่น

ขามสองห้องขามข่า
เสียงปี่มีครวญเครง

ทุกคืนคำข่าขอกเอง
เหมือนเรียมรำรำครวญนาน

การเล่นคำซ้ำเป็นการกระทู้หน้าบท เช่น

งามทรงวงดั่งวาด
งามพริ้มขี้มแซมพราย

งามมารยาทนครกราย
งามคำหวานลานใจถวิล

คุณค่าด้านสังคม

เครื่องใช้บอกเวลา เช่น ใช้ฆ้องตีบอกเวลากลางคืน เสียงดั่งโมง ๆ

ขามสองห้องขามข่า

ทุกคืนคำข่าขอกเอง

มารยาทของสตรีไทย เช่น การพูด การเดินต้องเรียบร้อยนุ่มนวล

งามทรงวงดั่งวาด
งามพริ้มขี้มแซมพราย

งามมารยาทนครกราย
งามคำหวานลานใจถวิล

ใบความรู้ที่ ๒.๑

ตัวอย่างเรียงความที่มีข้อบกพร่อง

การเตรียมตัวสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย

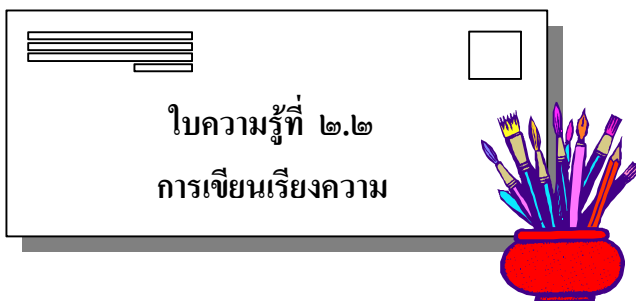
การศึกษาของไทยนั้นเริ่มจากการศึกษาระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับมหาวิทยาลัยถือว่าเป็นสถาบันการศึกษาระดับสูงของชาติ และมีคณะวิชาหลากหลายให้นักเรียนทั่วประเทศได้ศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษาทั่วไปต่างใฝ่ฝันที่จะได้เรียนในระดับมหาวิทยาลัยกันทั้งนั้น แต่ใครเล่าจะได้ไปถึงฝืนนั้นได้ เพราะฉะนั้นเราจึงต้องเตรียมตัวเพื่อให้พร้อมกับการสอบเอนทรานซ์ที่จะมาถึงนี้

การตั้งใจอ่านหนังสือ ซึ่งวิธีดังกล่าวเป็นวิธีที่ปฏิบัติง่ายและตรงที่สุด ข้าพเจ้าคิดว่าทุกคนสามารถทำได้ เพียงแค่อ่านหนังสือทุก ๆ วัน วันละ ๓ - ๕ ชั่วโมง ในตอนเช้าและก่อนนอน เราก็จะถือเป็นการทบทวนความรู้ไปในตัว เมื่อเราอ่านทุกวัน เราก็จะจดจำได้ขึ้นใจ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การตั้งใจอ่านหนังสือเป็นอะไรที่ปฏิบัติได้จริงและตรงจุด

ต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับคณะวิชาที่เราอยากเรียน การหาความรู้ในเรื่องนี้สามารถทำได้หลายวิธี เราอาจเลือกวิธีใดวิธีหนึ่งได้ตามต้องการ อ่านหนังสือ ปรึกษาครูแนะแนว ครูแนะแนวจะให้แนวทางการศึกษาได้ดีทางหนึ่ง ถามพ่อแม่ท่านอาบน้ามาก่อนเรา เราอาจหาข้อมูลในอินเทอร์เน็ตก็ได้ นับว่าเป็นอีกทางหนึ่งที่ทันสมัยทีเดียว แล้วถ้าเราอยากสอบติดเราก็ต้องตั้งใจเรียนตั้งแต่วันนี้ โดยการดูหนังสือกับเพื่อนหรืออาจดูเพิ่มเติมที่โรงเรียนกวดวิชา เพราะที่นั่นจะมีเทคนิคในการพิชิตข้อสอบมากมาย และที่สำคัญเราจะได้รู้ว่าเขาเรียนกันไปถึงไหนแล้ว

หากเราสอบเอนท์ไม่ติด เราก็ไม่ควรเศร้าโศกเสียใจ หรือคิดทำร้ายตัวเองต่าง ๆ นา ๆ เช่น ยิงตัวตาย ผูกคอตาย หรือกินยาฆ่าตัวตาย เราต้องคิดคำนึงถึงพ่อแม่ซึ่งเป็นสิ่งที่เราผูกพันรัมาตลอดชีวิตที่เกิดมาเป็นคน ท่านจะเสียใจมากแค่ไหน ท่านจะแค้นเรามากแค่ไหน ทางออกก็คือเรียนในมหาลัยเปิด หรือ ม.เอกชน หรือสถาบันราชภัฏต่าง ๆ อย่าคิดว่าการเรียนในสถาบันเหล่านี้จะไ้แก่สู่มหาวิทยาลัยของรัฐไม่ได้ แต่เราควรคิดว่าเราจะหาอะไรที่ดี ๆ สำหรับชีวิต อย่ารู้สึกผิดเมื่อเราเอนท์ไม่ติด

ตามที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนั้น ล้วนเป็นแนวทางในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่ข้าพเจ้า
คิดว่าทำได้ง่ายไม่ยุ่งยาก นอกจากนี้เราต้องตั้งความหวังไว้ว่า เมื่อเรามีฝัน เราต้องเดินไปตามหา
ฝันของเรา ฝันนั้นก็จะไม่ไกลเกินเอื้อม เราควรมีสุนัขจิ้งจอกประจำใจว่า คนเป็นที่พึ่งตนเอง

ความหมายของเรียงความ

เรียงความ เป็นงานเขียนร้อยแก้วชนิดหนึ่งของผู้เขียนมุ่งถ่ายทอดเรื่องราว ความรู้ ความคิด และทัศนคติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยถ้อยคำและสำนวนที่เรียบเรียงอย่างมีลำดับขั้น และสละสลวย

องค์ประกอบของเรียงความ

เรียงความมีองค์ประกอบ ๓ ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป

๑. คำนำ เป็นส่วนแรกของเรียงความ ทำหน้าที่เปิดประเด็นหรือนำเข้าสู่เรื่องที่จะเรียน จึงอาจกล่าวได้ว่า คำนำเป็นส่วนที่ดึงดูดความสนใจ และทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้และต้องการติดตามเรื่องต่อไป ผู้เขียนจึงต้องเขียนคำนำอย่างพิถีพิถัน โดยคำนึงถึงเรื่องที่ตนจะเขียนเน้น ศิลปะในการใช้ภาษา โดยปกติแล้วไม่มีการกำหนดว่าคำนำจะมีกี่ย่อหน้า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความยาวของเรียงความ หากเรียงความมีขนาดยาวก็อาจมีคำนำมากกว่า ๑ ย่อหน้าได้ อย่างไรก็ตามการเขียนคำนำที่ดีควรจะเข้าประเด็นของเรื่องในทันที ไม่อ้อมค้อมหรือเยิ่นเย้อจนเกินไป

๒. เนื้อเรื่อง เป็นส่วนสำคัญและเป็นส่วนที่ยาวที่สุดของเรียงความ เพราะเนื้อเรื่องเป็นส่วนที่รวมความรู้ ความคิด และข้อมูลที่ผู้เขียนได้ค้นคว้า และเรียบเรียงอย่างมีระบบระเบียบเป็นขั้นตอนเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความสำคัญทั้งหมดของเรื่องได้อย่างชัดเจนและแจ่มแจ้ง

๓. สรุป เป็นองค์ประกอบสำคัญที่อยู่ส่วนสุดท้ายของเรียงความ ผู้เขียนจะทิ้งท้ายให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจ การสรุปควรมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับเรื่องที่เขียน ไม่ควรสรุปนอกเรื่องหรือนอกประเด็น นอกจากนี้ผู้เขียนจะต้องใช้ศิลปะในการเขียนเป็นอย่างดี คือ ต้อง กระชับ รัดกุม และใช้ข้อความที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจ

การเขียนสรุปมีหลายวิธี เช่น ฝากข้อคิดและความประทับใจให้แก่ผู้อ่าน ย้ำความคิดสำคัญของเรื่อง ชักชวนให้ปฏิบัติตาม ให้กำลังใจแก่ผู้อ่าน ตั้งคำถามที่ชวนให้ผู้อ่านคิดหา คำตอบ และยกคำพูด คำคม สุภาษิต หรือบทกวีที่น่าประทับใจ เป็นต้น

ขั้นตอนการเขียนเรียงความ

๑. การเลือกเรื่อง โดยทั่วไปครูมักกำหนดหัวข้อเรื่องให้นักเรียนเขียนเรียงความ แต่ถ้าหากนักเรียนจะต้องเป็นผู้เลือกเรื่องเองแล้ว นักเรียนควรจะเลือกเรื่องตามความชอบหรือความถนัดของตน ไม่ควรเลือกเรื่องที่ยากจนเกินไป หรือหาข้อมูลได้ไม่เพียงพอ

๒. การค้นคว้าหาข้อมูล อาจทำได้โดยการค้นคว้าจากหนังสือ นิตยสาร วารสาร หรือสื่ออื่น ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

๓. การวางโครงเรื่อง เมื่อได้หัวข้อเรื่องที่จะเขียนเรียงความแล้ว ผู้เขียนจะต้องวางโครงเรื่องโดยคำนึงถึงการจัดลำดับหัวข้อเรื่องที่จะเขียนให้สัมพันธ์ต่อเนื่อกัน เช่น

๓.๑. การกำจัดลำดับหัวข้อตามเวลาที่เกิด เช่น หากจะเขียนเรื่องการเดินทางทางวิทยาศาสตร์ ควรเริ่มจากการเตรียมอุปกรณ์ ขั้นตอนการทดลอง และสรุปผลการทดลอง เป็นต้น

๓.๒. การกำจัดลำดับหัวข้อจากหน่วยเล็กไปสู่หน่วยใหญ่ เช่น หากจะเขียนเรื่องสถาบันทางสังคม ควรเริ่มจากสถาบันครอบครัว เป็นต้น

๓.๓. การกำจัดลำดับตามความนิยม เช่น หากจะเขียนเรื่องพระรัตนตรัยควรเริ่มจากพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นต้น

๔. การเขียนเรียบเรียงตามรูปแบบของเรียงความ คือ การเขียนคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป

๔.๑. การเขียนคำนำ

๔.๑.๑. การเขียนคำนำอย่างตรงไปตรงมา เช่น

เวียงจันทน์หรือนครทิงคจามราวดวงจันทร์เป็นนครหลวงของประเทศลาวที่พวกเราแสนคุ้นชื่อ ตั้งอยู่แก่ข้ามฝั่งโขงจังหวัดหนองคายเท่านั้น คนไทยนิยมข้ามไปเที่ยวเวียงจันทน์กันมาก เพราะไปมาสะดวก ค่าขายกันได้ง่าย ไม่ต้องอาศัยพาสปอร์ตหรือทำวีซ่า ให้นักหนาเสียเวลาแต่อย่างใด

(ที่มา : ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์)

๔.๑.๒. การเขียนคำนำด้วยการให้คำจำกัดความ

อะเมนิตี้ (Amenity) เป็นคำภาษาอังกฤษ หมายถึง “ควรรออันโยน สุภาพ พอใจ ความสุข” จะแปลว่าอะไรก็ได้แต่ขึ้นอยู่กับหน้าที่ของคำกับลักษณะประโยค เมื่อรวมกันเข้ากับคำว่า ทัวร์ (Tour) ที่หมายถึง “การเดินทางท่องเที่ยว” ก็จะเกิดเป็นวลีที่ให้ความหมายถึง “การเดินทางท่องเที่ยวที่มีความสุข” เป็นวลีที่น่าฟังและเป็นความปรารถนาของนักเดินทางทุกคน ที่จะท่องเที่ยวอย่างมีความสุข ด้วยเหตุนี้เองจึงมีกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่อยากจะสร้างสรรค์ความปรารถนาที่เป็นจริงให้กับนักเดินทาง โดยเฉพาะท่องเที่ยวทั่วทั้งครอบครัว

(ที่มา : น้ำเปี่ยม)

๔.๑.๓. การเขียนคำนำด้วยข้อความที่กระตุ้นให้ผู้อ่านสงสัยใคร่รู้ เช่น

อาหารทุกมื้อที่เรารับประทานนั้นจะมีสักกี่คนที่รู้ว่านอกจากจะให้คุณค่าทางโภชนาการ และความเอร็ดอร่อยแล้ว อาจแฝงไว้ด้วยพิษภัยอะไรบ้างที่เราไม่อาจมองเห็นได้

๔.๑.๔. การเขียนคำนำด้วยข่าว เหตุการณ์ หรือปัญหาเร่งด่วนที่กำลังเกิดขึ้นในสังคม เช่น

“อเมริกาทรุดเวสต์เทรคดลุ่ม” ข้อความดังกล่าวเป็นพาดหัวข่าวในหนังสือชื่อดังฉบับหนึ่งซึ่งทำให้คนทั้งโลกตะลึง การก่อวินาศกรรมกรณีอาคารเวสต์เทรคเซ็นเตอร์ ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ก่อให้เกิดผลกระทบไปทั่วโลก แม้กระทั่งประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจหลายประการ รัฐบาลจึงต้องออกนโยบายต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจอย่างเร่งด่วน

๔.๑.๕. การเขียนคำนำด้วยคำพูด คำคม สุภาษิต หรือบทกวีที่น่าประทับใจ เช่น

“คนสวยโพธาราม คนงามบ้านโป่ง เมืองโอ่งมังกร วัดขนอนหนังใหญ่ ตีนใจถ้ำ
งาม ตลาดน้ำดำเนิน เพลินค้างคาวร้อยล้าน ย่านยี่สกปลาดี”

ราชบุรีเป็นเมืองเก่าแก่ตั้งแต่สมัยสุวรรณภูมิ มีอารยธรรมและขนบธรรมเนียม
ประเพณีอันดีงามที่สืบทอดมาหลายชั่วอายุคน ในแต่ละอำเภอของจังหวัดราชบุรี
นั้นมีการสืบทอดอารยธรรมแตกต่างกันไปตามขนบธรรมเนียมที่บรรพบุรุษสื
สานจากรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย ไปสู่รุ่นลูกหลาน เหลน ลื้อ จากอดีตจนถึงปัจจุบัน
ท้องถิ่นของข้าพเจ้าเจริญรุ่งเรืองไปตามกระแสของเวลา วัฒนธรรม และสังคม
เพื่อพร้อมเย็นเป็นแผ่นดินทองภายในพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวซึ่งเป็นเนื้อเกล้าชาวไทย

(ที่มา : อเนก ยอดประคิษฐ์)

๔.๒. การเขียนเนื้อเรื่อง

การเขียนเนื้อเรื่องจะต้องเรียบเรียงอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน โดยอาศัย
ความรู้เรื่องการย่อหน้าในการดำเนินเรื่อง เนื้อเรื่องที่ดีย่อมต้องไม่วกไปวนมา ประกอบด้วย
ข้อมูลที่เป็นเท็จ และมีการใช้ภาษาที่ชัดเจน กระชับและรัดกุม รวมทั้งจะต้องเป็นภาษาเขียนที่ดี
และเข้าใจง่ายอีกด้วย

๔.๓. การเขียนสรุป

๔.๓.๑. การเขียนสรุปด้วยการฝากข้อคิดและความประทับใจให้แก่ผู้อ่าน เช่น

ท้องถิ่นของฉันแม้ความเจริญหลาย ๆ อย่างอาจจะไม่สามารถเทียบเท่าที่อื่น ๆ ได้
มิได้มีป่าคอนกรีตซึ่งมีตึกสูง ๆ มากมาย กลับมีเพียงต้นไม้สีเขียว ๆ เรียงรายอยู่เต็ม
ไปหมด แต่ฉันรู้สึกรักที่นี่ แม้หลายคนอาจเห็นว่าเป็นเพียงจังหวัดเล็ก ๆ ที่ไม่ค่อย
เจริญนัก แต่ก็มิได้หมายความว่าสวยงามหรือยิ่งใหญ่และน้ำใจของคนที่นี่จะน้อยไปกว่าที่อื่น ๆ
ดังนั้นฉันจึงไม่ต้องการสิ่งใดอีก เพียงแค่ต้องการให้ท้องถิ่นของฉันยังคงเป็นเช่นนี้
ตลอดไป สถานที่ซึ่งเต็มไปด้วยต้นไม้สีเขียว ๆ และอากาศบริสุทธิ์ พร้อมทั้ง
รอยยิ้มและน้ำใจของคนเมืองสมุทรสงครามซึ่งไม่ว่าฉันหรือใคร ๆ ก็คงจะจดจำไว้
ไม่มีวันลืม

(ที่มา : ปานกมล ศรีสุวรรณ)

๔.๓.๒. การเขียนสรุปด้วยการย้ำแนวคิดสำคัญของเรื่อง เช่น

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า โสมถือเป็นอีกหนึ่งสมุนไพรที่ทรงคุณค่า ซึ่งไม่เพียงจะเป็นยาอายุวัฒนะ ยังมีผลในการบำบัดและรักษาอาการป่วยต่าง ๆ ทั้งในด้านจิตใจและร่างกายอีกด้วย

๔.๓.๓. การเขียนสรุปด้วยการชักชวนให้ปฏิบัติตาม เช่น

เมื่อทราบตระหนักถึงคุณค่าของเบต้าแคโรทีนที่มีอยู่ในมะละกอแล้ว คุณแม่บ้านทั้งหลายก็ควรรีบไปซื้อหามาให้สมาชิกในครอบครัวได้รับประทานกันถ้วนหน้า เพื่อสุขภาพที่ดีของทุกคนในครอบครัว

๔.๓.๔. การเขียนสรุปด้วยการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้อ่านเก็บไปคิด เช่น

ทุกคนในสังคมล้วนได้รับการปลูกฝังให้เล็งเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและรู้จักวิธีการอนุรักษ์ธรรมชาติเป็นอย่างดี แต่กระนั้นก็ตามจะมีสักกี่คนกันเล่าที่มีจิตสำนึกเพียงพอที่จะปฏิบัติตามสิ่งที่ได้รับการปลูกฝังมา

๔.๓.๕. การเขียนสรุปด้วยการยกคำพูด คำคม สุภาษิต หรือบทกวีที่น่าประทับใจ เช่น

กาลเวลายังคงหมุนเวียนอยู่เสมอเช่นเดียวกับสามพรานที่จะพัฒนาต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด แต่ไม่ว่ากาลเวลาจะแปรเปลี่ยนไปอย่างไร ฉันก็จะยังรัก ภูมิใจ และห่วงแหนแผ่นดินถิ่นนี้ พร้อมทั้งมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์คุณประโยชน์ให้แก่สามพรานอย่างเต็มที่ เพื่อให้สามพรานหรือท้องถิ่นของฉันเจริญก้าวหน้าเป็น “เพชรน้ำหนึ่ง” ที่ช่วยเชิดชูนครปฐมและชาติไทยให้เจริญรุ่งเรืองสมกับที่ได้ชื่อว่าเป็น “แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง” อย่างแท้จริง

(ที่มา : เอมอร ตรีษฐ์)

ลักษณะของเรียงความที่ดี

เรียงความที่ดีนอกจากจะต้องมีองค์ประกอบครบทั้ง ๓ ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุปแล้ว ยังต้องมีลักษณะ ดังนี้

๑. มีเอกภาพ

เรียงความที่มีเอกภาพต้องเกิดจากการเขียนย่อหน้าที่มีเอกภาพ และความคิดสำคัญของแต่ละย่อหน้าต้องมีเนื้อหาไปในทิศทางเดียวกับหัวข้อเรื่อง และไม่กล่าวนอกเรื่องจึงจะทำให้เรียงความมีเอกภาพได้ในที่สุด

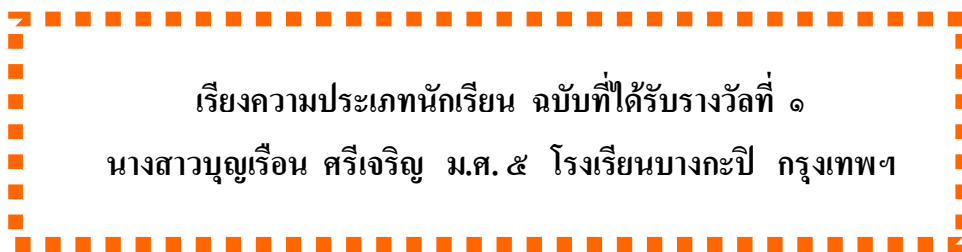
๒. มีสัมพันธภาพ

เรียงความที่มีสัมพันธภาพต้องมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเนื่องสัมพันธ์กันตลอดทั้งเรื่อง โดยจะต้องมีการวางโครงเรื่องที่ดี และจัดลำดับย่อหน้าอย่างมีระบบระเบียบ รวมทั้งมีการเรียบเรียงด้วยคำเชื่อมที่เหมาะสมด้วย

๓. มีสารัตถภาพ

เรียงความที่มีสารัตถภาพต้องมีเนื้อหาสาระที่สมบูรณ์ตลอดทั้งเรื่อง โดยในแต่ละย่อหน้าผู้เขียนควรจะต้องเขียนประโยคใจความสำคัญให้ชัดเจน และต้องมีประโยคขยายความที่มีน้ำหนักเชื่อถือและถูกต้องตามข้อเท็จจริง เพื่อช่วยเน้นย้ำให้ประโยคใจความสำคัญมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ตัวอย่างเรียงความที่ดี

สมเด็จพระปรมหาราชทรงรักษาเอกราชของชาติไว้ได้อย่างไร

ประเทศเดียวในถิ่นแดนดินนี้
สู้รบศึกฮึกหัวคราวสงคราม

สู้ไพร่ชีพาคคือชาติสยาม
กระเดื่องนามเอกราชว่าชาติไทย

โดย นางรจนา อินทร์เท่งใหญ่

ด้วยบารมีปิยมหาราช

พระเป็รื่องปราชญ์ปรีชาจะหาไหน

ทรงชนะศัตรูคู่ชิงชัย

ตัดสินพระทัยรู้ล่วงหน้าสถานการณ์

ประเทศไทยเป็นประเทศเดียวในเอเชียอาคเนย์ที่ดำรงเอกราชของชาติอยู่ได้ทั้ง ๆ ที่ประเทศเพื่อนบ้านต่างต้องตกเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตกซึ่งในขณะนั้นกำลังแข่งขันกันขยายอำนาจสู่ดินแดนตะวันออกเพื่อหาผลประโยชน์จากประเทศที่เล็กกว่า โดยไม่คำนึงถึงว่าประเทศเหล่านั้นจะได้รับความเดือดร้อนเพียงใด หวังแต่เพียงว่าประเทศของตนเองจะได้แสดงอำนาจให้ปรากฏ แต่ประเทศไทยเรารอดพ้นจากการตกเป็นอาณานิคมของประเทศมหาอำนาจตะวันตกได้ด้วยพระบารมีและพระปรีชาสามารถของสมเด็จพระปิยมหาราช

สถานการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นทำให้สมเด็จพระปิยมหาราชทรงตระหนักดีว่าประเทศไทยจะต้องประสบปัญหาเช่นไร ไทยจะต้องถูกมหาอำนาจตะวันตกรุกรานเหมือนอย่างประเทศเพื่อนบ้านอย่างไร และทรงทราบดีว่าประเทศไทยอยู่ในสภาพที่มีกำลังไม่เพียงพอที่จะต่อต้านกำลังข้าศึก เพราะเราค้อยกว่าเขาทุกทาง นับตั้งแต่กำลังคน กำลังทรัพย์ และอาวุธยุทธโปกรณ์ที่จะใช้เป็นปัจจัยสำคัญในการรับศึก แต่สมเด็จพระปิยมหาราชมิได้ทรงย่อท้อต่ออุปสรรคเหล่านั้น ทรงสร้างกองทัพไทยให้เข้มแข็งขึ้นด้วยกำลังความคิด กำลังใจ และกำลังสติปัญญาจนสามารถรักษาเอกราชของประเทศไทยไว้ได้

สมเด็จพระปิยมหาราชทรงดำเนินพระบรมราโชบายเปลี่ยนแนวการปกครองประเทศ โดยทรงติดต่อสร้างสัมพันธไมตรีกับชาติยุโรป เพราะจากเหตุการณ์ ร.ศ. ๑๑๒ (พ.ศ. ๒๔๓๗) ให้นับเทียบว่า การใช้กำลังเพื่อยั้งหยุดการขยายตัวของมหาอำนาจตะวันตกคือทางที่จะนำประเทศไทยไปสู่ชะตาร้ายยิ่งขึ้น วิธีแก้ไขมีทางเดียวคือ ต้องดำเนินการทางการทูตเท่านั้น พระบรมราโชบายของพระองค์ทำให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักของชาติยุโรป พระเกียรติของพระองค์เกริกก้องไปทั่วแคว้นแดนไกลจนเป็นที่รู้จักของประเทศต่าง ๆ ยิ่งได้เห็นพระบุญญาบารมีของพระองค์ในการเสด็จประพาสยุโรป ทำให้เป็นที่นับถือยำเกรงมากขึ้น ความปรารถนาอันเลิศด้วยพระปรีชาสามารถสมเด็จพระปิยมหาราชสามารถแก้ไขสถานการณ์ที่กำลังวิกฤติอยู่ให้ดำเนินไปในทางที่ดีได้ การเสด็จประพาสยุโรปถึงสองครั้งมีผลเกินกว่าที่คาดคิดไว้ เพราะทำให้ชีวิตต่าง ๆ ที่มุ่งหาผลประโยชน์ทางตะวันออกไม่กล้ารุกรานไทย ด้วยเกรมอำนาจชาติยุโรปที่มีอิทธิพลเหนือกว่า เพราะกำลังอันสำคัญที่สร้างด้วยสัมพันธไมตรีสามารถป้องกันการรุกรานของชาติตะวันตกได้ดุจกองทัพใหญ่ที่เก่งกล้าสามารถ

การที่สมเด็จพระปิยมหาราชเสด็จประพาสยุโรปนั้นมิใช่จะมีสัมพันธไมตรีเพียงอย่างเดียว ยังมีผลสืบเนื่องถึงการปกครองประเทศอีกด้วย เพราะพระองค์ได้ทรงนำเอาวิธีการปกครองที่ได้พบเห็นมาดัดแปลงให้เข้ากับประเทศไทย เพื่อให้เหมาะสมกับเหตุการณ์และสภาพ

ของสังคมในขณะนั้น ในการปฏิรูปและพัฒนาการในทุก ๆ ด้านเพื่อให้เจริญขึ้นทัดเทียมกับอารยประเทศ นำแบบอย่างความเจริญของชาติตะวันตกมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ยังล้าหลังให้เข้ากับฝรั่งได้อย่างสนิทไม่มีข้อแตกต่างในทางที่จะทำให้ฝรั่งดูถูกได้ ทุกสิ่งทุกอย่างบรรลุถึงจุดประสงค์ได้ด้วยความสำเร็จโดยไม่ต้องเสียเลือดเนื้อหรือเกิดการต่อต้านจากประชาชน เพราะประชาชนตระหนักดีว่าพระองค์ทรงรักและคำนึงถึงความสงบสุขของราษฎรยิ่งนัก “การรักษาวัวซึ่งเอกราชของชาติไทย” เป็นจุดสำคัญที่ทำให้สมเด็จพระปิยมหาราชทรงพลีทุกอย่างเพื่อชาติ ความจริงได้ประจักษ์แล้วว่าหน้าที่ชาวยุโรปยอมรับไม่ตรีของไทยนั้น ในที่สุดก็นำไปถึงผลคือ การป้องกันประเทศทางอ้อม

อนึ่ง การพัฒนาในด้านต่าง ๆ มีส่วนช่วยในการดำรงรักษาเอกราชของชาติเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูปการปกครอง การปฏิรูปทางสังคม และขนบธรรมเนียมประเพณี การทำนุบำรุงเศรษฐกิจของประเทศ การปฏิรูปการศาลและกฎหมาย การวางรากฐานการศึกษา การทำนุบำรุงศาสนาและอนามัย การป้องกันประเทศ ตลอดจนทางด้านคมนาคมและสื่อสาร ดังมีรายละเอียดปรากฏอยู่ชัดเจน

ในการปฏิรูปการปกครอง ทรงนำเอาแบบอย่างของตะวันตกและของไทยมาประยุกต์กันเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ โดยตั้งให้มีสภาพที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน และจัดให้ระบบการบริหารราชการส่วนกลางเป็นกระทรวง กระจายอำนาจการปกครองไปสู่ส่วนภูมิภาค ก่อให้เกิดความสมดุลทางด้านการปกครองอันเป็นผลที่จะเกี่ยวเนื่องไปถึงการป้องกันประเทศ

การปฏิรูปทางสังคมและขนบธรรมเนียมประเพณี พระองค์โปรดเกล้าฯ ให้มีการเลิกทาส ใช้เวลา ๓๗ ปี สำเร็จด้วยความเรียบร้อย ไม่ต้องเสียเลือดเนื้อเหมือนบางประเทศ ทำให้ราษฎรซึ่งเคยเป็นทาสได้ความเป็นไท ก่อให้เกิดความทัดเทียมกันในทางสังคม อันจะเป็นแนวทางนำไปสู่ความสามัคคีที่กระชับแน่นขึ้น นอกจากนี้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในเรื่องเครื่องแต่งกายเวลาเข้าเฝ้า การหมอบคลาน เพื่อให้มีความสัมพันธ์ทางการทูตดีขึ้น

การทำนุบำรุงเศรษฐกิจของประเทศ นับว่าเป็นหัวใจในการพัฒนาประเทศ เพราะบ้านเมืองจะเป็นปกติสุขไม่ได้ถ้าฐานะทางเศรษฐกิจของชาติไม่มั่นคง เมื่อชนในชาติไม่เป็นปกติสุข การที่จะรักษาเอกราชไว้ก็จะเป็นการยาก สมเด็จพระปิยมหาราชทรงมองเหตุการณ์ล่วงหน้าได้ถูกต้อง จึงได้ทรงจัดตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์ขึ้นเพื่อเก็บภาษีอากรเป็นรายได้แผ่นดินรวมไว้ที่เดียวกัน แล้วนำไปพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านการคมนาคม และการก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภค ประเทศมีรายได้สูงกว่ารายจ่ายจึงไม่มีหนี้สิน ทำให้เศรษฐกิจของชาติมั่นคง

ในด้านกฎหมายและการศาล พระองค์ทรงปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเดิมให้ดีขึ้น ส่งนักเรียนไทยให้ไปเรียนกฎหมายในยุโรป มีกระทรวงยุติธรรมทำหน้าที่ด้านกฎหมาย โดยเฉพาะสิ่งสำคัญที่สุดคือ พยายามเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขต ไทยจึงต้องยอมเสียดินแดน บางส่วนเพื่อแลกสิทธิทางศาลไว้ เพราะสิทธิทางศาลนั้นย่อมเป็นเครื่องแสดงว่าไทยจะต้องไม่ ตกอยู่ใต้อำนาจของชาติอื่น ไม่ต้องเสียเปรียบชาติอื่นในทางศาลอีกต่อไป

การวางรากฐานทางการศึกษา ทำให้เกิดความเสมอภาคระหว่างเจ้านายและไพร่ฟ้า ข้าแผ่นดิน ทรงตั้งโรงเรียนสำหรับสามัญชนและโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้น เพราะพระองค์ทรงเห็น การณ์ไกลว่า เมื่อประชาชนมีการศึกษาก็ย่อมจะทำอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง และเมื่อ จะมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ก็ย่อมเข้าใจสถานการณ์ได้โดยง่าย ไม่หลงงมงายในสิ่งที่ผิด ๆ อันจะ เป็นภัยต่อประเทศชาติ และเอกราชของชาติได้

ทางด้านศาสนา ซึ่งเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจประชาชนให้เกิดความสามัคคีเหนียวแน่น พระองค์ก็ทรงทำนุบำรุง โดยตั้งกระทรวงธรรมการดูแลศาสนา ช่วยให้ประชาชนมีความร่มเย็น เป็นสุข เพราะมีคุณธรรมอันเป็นพื้นฐานความสงบของชาติบ้านเมืองด้วย

นอกจากทางด้านคมนาคมและการสื่อสาร ก็ทรงทำนุบำรุงอย่างมาก ทั้งการสร้างถนน หนทาง ตลอดจนการไปรษณีย์ ทำให้การติดต่อไปมาและการทำความเข้าใจกันดำเนินไปด้วย ความรวดเร็ว และสามารถนำความเจริญเข้าไปถึงชนบทได้ทั่วไป ทำให้เกิดความสมดุลในด้าน สังคมขึ้น

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีความร่มเย็นเป็นสุขด้วยการเอาพระทัยใส่ ทำนุบำรุงขององค์ พระมหากษัตริย์ก็ตาม แต่ชาติจะอยู่รอดก็จะต้องมีความเข้มแข็งทางด้านกองทัพ ประกอบด้วย สมเด็จพระปิยมหาราชทรงปรับปรุงกองทัพบก และกองทัพเรือให้มีประสิทธิภาพ แต่อย่างไร ก็ดี ประเทศไทยก็ยังคงฝรั่งเศส ซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจรุกรานอยู่ พระองค์ทรงตัดสิน พระทัยยอมสละดินแดนส่วนน้อยให้ไปเพื่อรักษาส่วนใหญ่ของผืนแผ่นดินไว้ เพื่อให้เอกราช ของชาติดำรงอยู่สืบไป การตัดสินพระทัยของพระองค์ในครั้งนั้นนับเป็นครั้งสำคัญยิ่ง เพราะ หากไทยขึ้นสู้รบด้วยกำลังแล้วไม่มีทางสู้ได้ เพราะกำลังของไทยน้อยทั้งกำลังคน กำลังอาวุธ และกำลังทรัพย์ จึงนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่ช่วยให้ประเทศชาติรอดพ้นจาก การตกเป็นทาสของชาติมหาอำนาจ และดำรงความเป็นเอกราชสืบมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้ ทั้งนี้ ก็ด้วยพระปรีชาสามารถของสมเด็จพระปิยมหาราช ซึ่งเราคนไทยมีอาจจะลืมไปจากความทรง จำได้เลย

ใบงานที่ ๒.๑
การพิจารณาข้อบกพร่องของเรียงความ

วัตถุประสงค์

- ๑.๑ เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักพิจารณาข้อบกพร่องของเรียงความทางด้านเนื้อหา และการใช้ภาษา
- ๑.๒ เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักวิพากษ์วิจารณ์งานเขียนอย่างมีเหตุผล
- ๑.๓ เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักแก้ไขข้อบกพร่องของเรียงความได้

กิจกรรม

๑. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพิจารณาข้อบกพร่องของตัวอย่างเรียงความ ทั้งด้านเนื้อหา และการใช้ภาษา โดยให้เวลาอภิปรายกลุ่มละ ๒๐ นาที
๒. นักเรียนส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

ข้อบกพร่องของตัวอย่างเรียงความ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แนวทางการประเมิน

๑. สังเกตนักเรียนแต่ละกลุ่มว่ามีแนวทางการวิพากษ์วิจารณ์และการหาข้อบกพร่องของเรียงความอย่างไร
๒. เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลที่ได้จากการอภิปรายในกลุ่มมารายงานหน้าชั้นพิจารณาว่าข้อบกพร่องที่นักเรียนพบนั้นมีทั้งด้านเนื้อหาและการใช้ภาษาหรือไม่

แนวทางการตอบใบงานที่ ๒.๑

ข้อบกพร่องทางด้านเนื้อหา

๑. ข้อห้หน้าคำนำมีเนื้อหาไกลจากเรื่องมากเกินไป และเป็นข้อความที่รู้กันคืออยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงก็ได้ ดังข้อความว่า “การศึกษาของไทยนั้นเริ่มจากการศึกษาระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัย”

๒. ข้อห้หน้าเนื้อเรื่องที่ ๑ ประโยคขยายความมีเนื้อหาที่ไม่มีน้ำหนัก และไม่ได้เสริมให้ประโยคใจความสำคัญมีความชัดเจนขึ้น

๓. ข้อห้หน้าเนื้อเรื่องที่ ๒ มีเนื้อหาหลากหลาย ไม่มีเอกภาพผิดหลักการเขียนย่อหน้าที่ดี เพราะมีหลายใจความใน ๑ ย่อหน้า ได้แก่ การหาความรู้เกี่ยวกับคณะวิชาที่ต้องการศึกษา การตั้งใจเรียนหนังสือ และการทววิชา

๔. ข้อห้หน้าเนื้อเรื่องที่ ๓ มีเนื้อหานอกประเด็นไม่เกี่ยวกับหัวข้อของเรียงความที่กำหนดให้ นอกจากนี้ยังไม่มีเอกภาพ เพราะมีหลายประเด็น ได้แก่ การทำใจยอมรับเมื่อสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไม่ได้ และทางเลือกในการศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ

๕. ข้อห้หน้าสรุป มีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องของเรียงความ และไม่ได้ย้ำความคิดสำคัญของเนื้อเรื่อง ทำให้ย่อหน้าสรุปไม่มีน้ำหนักและไม่ชัดเจน แม้ว่าตอนท้ายของย่อหน้าจะจบด้วยสุภาษิตว่า “คนเป็นที่พึ่งแห่งตน” แต่ก็เหมือนเป็นการตัดบท รวมทั้งยังไม่ก่อให้เกิดความประทับใจอีกด้วย

ข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษา

๑. ข้อห้หน้าคำนำ ใช้คำต่างระดับ ได้แก่ “ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัย” ควรเปลี่ยนเป็น อุดมศึกษา ใช้คำฟุ่มเฟือย ได้แก่ “มากมายหลากหลาย” ใช้คำที่ลึกลับได้แก่ “การศึกษา” กับ “เรียน” ใช้ภาษาพูด ได้แก่ “ใครเล่าจะไปถึงฝันนั้นได้” และคำภาษาต่างประเทศ ได้แก่ “เอนทรานซ์”

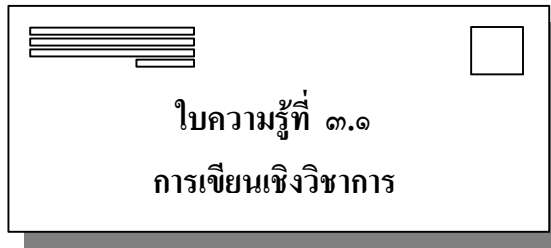
๒. ข้อห้หน้าเนื้อเรื่องที่ ๑ ขึ้นต้นย่อหน้าด้วยนามวลี ไม่เป็นประโยคที่สมบูรณ์ ดังข้อความว่า “การตั้งใจอ่านหนังสือ” และใช้ภาษาพูด ได้แก่ “เป็นอะไรที่” และ “ตรงจุด” และใช้เชื่อมไม่เหมาะสม ได้แก่ “ซึ่ง”

๓. ข้อห้หน้าเนื้อเรื่องที่ ๒ ขึ้นต้นย่อหน้าด้วยกริยาวลีไม่เป็นประโยคที่สมบูรณ์ ดังข้อความว่า “ต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับคณะวิชาที่เราอยากเรียน” ใช้ภาษาพูด ได้แก่ “อยาก”

“สอบติด” และ “เขาเรียนกันไปถึงไหนแล้ว” ใช้ภาษาต่างประเทศ ได้แก่ “คิว” และ “เทคนิค” และขาดคำเชื่อมเพื่อความสละสลวยของข้อความ ดังข้อความ “เราอาจเลือกวิธีใดวิธีหนึ่งได้ตามความต้องการ อ่านหนังสือ ปรึกษาครูแนะแนว ครูแนะแนวจะให้แนวทางการศึกษาได้ดีทางหนึ่ง ถามพ่อแม่ท่านอ่านน้ำมาก่อนเรา เราอาจหาข้อมูลในอินเทอร์เน็ตก็ได้” และจากตัวอย่างข้อความดังกล่าวยังปรากฏความลึกลับในการใช้ภาษา คือ “อ่านหนังสือ ปรึกษาข้อแนะแนว และถามพ่อแม่” เป็นกริยาวิลี แต่ “เราอาจหาข้อมูลในอินเทอร์เน็ต” เป็นประโยค

๑๒๒ ย่อหน้าเนื้อเรื่องที่ ๓ สะกดคำผิด ได้แก่ “นาๆ” และ “ผูกพันธิ” ใช้คำภาษาต่างประเทศ ได้แก่ “แคร์” และ “เอนท์” ใช้ภาษาพูด ได้แก่ “อะไรที่ดีๆ สำหรับชีวิต” และ “รู้สึกผิด” ใช้คำสแลง ได้แก่ “โก้เก๋” ใช้คำตัดหรือคำย่อ ได้แก่ “ม.เอกชน” และ “มหาลัย” ใช้ภาษาฟุ่มเฟือย ได้แก่ “ทั้งชีวิตที่เกิดมาเป็นคน” และใช้คำผิด ได้แก่ “พ่อแม่ซึ่งเป็นสิ่ง”

๑๒๓ ย่อหน้าสรุป ใช้ภาษาฟุ่มเฟือย ได้แก่ “ทำได้ไม่ยุ่งยาก” ใช้ภาษาพูด ได้แก่ “เมื่อเรามีฝันเราต้องเดินไปตามหาฝันของเรา ฝันนั้นก็จะมีไม่ไกลเกินเอื้อม”

ความหมายของการเขียนเชิงวิชาการ

การเขียนเชิงวิชาการ เป็นการเขียนเรื่องทางวิชาการที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาเป็นอย่างดี และเรียบเรียงอย่างมีระเบียบแบบแผน ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องที่ได้ศึกษาดียิ่งขึ้น

ส่วนประกอบของรายงานทางวิชาการ

๑.๔ ส่วนประกอบตอนต้น

๑ ปกนอก ปกนอกควรมีรายละเอียดต่าง ๆ เป็นต้นว่า ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียนรายงาน ชื่ออาจารย์ผู้สอน ชื่อวิชา ชื่อสถาบัน ภาคการศึกษา และปีการศึกษา เช่น

การอนุรักษ์ป่าไม้

โดย

นายสุพรรณ น้าสุพรรณ

เสนอ

อาจารย์ปิ่นเพชร จำปา

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชาสังคมศึกษา

โรงเรียนกรรณสูตรศึกษาลัย

ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๔๕

๒ ใบรองปก เป็นกระดาษเปล่า ๑ แผ่น ที่คั่นอยู่ระหว่างปกนอก และปกใน

๓ ปกใน ปกในจะต้องมีรายละเอียดเหมือนกันกับปกนอกทุกประการ

๔ คำนำ เป็นการกล่าวถึงเนื้อหาโดยสรุปของรายงาน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจภาพรวมของรายงานในเบื้องต้น คำนำที่ดีไม่ควรจะออกตัวหรือแก้ตัว เพราะจะทำให้ผู้อ่านลดความเชื่อถือลงได้ เช่น “ผู้เขียนไม่สันตท้าวข้อรายงานเรื่องนี้” “ผู้เขียนมีข้อจำกัดต่าง ๆ ในการทำรายงานเรื่องนี้” เป็นต้น

๕ สารบัญ เป็นการเรียงลำดับหัวข้อที่ปรากฏในรายงาน และมีการบอกเลขหน้ากำกับ

๑.๕ ส่วนเนื้อหา

๖ บทนำ เป็นส่วนที่กล่าวถึงหัวข้อรายงานว่าด้วยเรื่องสำคัญของเรื่องที่เขียน เหตุผล และวัตถุประสงค์ในการทำรายงาน ตลอดจนการกำหนดขอบเขตของเรื่องที่เขียน วิธีการศึกษาค้นคว้า และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๗ เนื้อหา เป็นส่วนที่ยาวที่สุดและสำคัญที่สุดของรายงาน เนื่องจากเป็นการให้รายละเอียดทั้งหมดเกี่ยวกับหัวข้อที่ศึกษา หากเป็นรายงานขนาดสั้นก็สามารถเขียนเรื่องติดต่อกันไปโดยไม่ต้องแบ่งเป็นบท ๆ แต่ถ้าเป็นรายงานที่มีขนาดยาวควรแบ่งเนื้อหาออกเป็นบทย่อย ๆ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย

๑.๖ ส่วนประกอบตอนท้าย

๘ บรรณานุกรม หมายถึง รายชื่อหนังสือ เอกสาร โสตทัศนวัสดุ เช่น แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ หรือแหล่งอ้างอิงข้อมูลอื่น ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต และการสัมภาษณ์ เป็นต้น ที่ผู้เขียนใช้ศึกษาค้นคว้าเป็นข้อมูลในการทำรายงาน ซึ่งผู้เขียนรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้อ่านที่สนใจสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้

๙ ภาคผนวก หมายถึง เนื้อหาหรือข้อมูลที่ไม่ได้เป็นเนื้อหาของรายงานโดยตรง แต่เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องที่ศึกษา ซึ่งผู้เขียนคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน จึงนำมาใส่ไว้ในตอนท้ายของรายงานด้วย เพื่อประโยชน์สำหรับให้ผู้สนใจค้นคว้าหรืออ่านเพิ่มเติม

ขั้นตอนการเขียนเชิงวิชาการ

การเขียนเชิงวิชาการมีขั้นตอนการเขียน ดังนี้

๑. การกำหนดเรื่องและขอบเขตของเนื้อหา

เรื่องที่จะทำรายงานอาจเป็นเรื่องที่มีการกำหนดหัวข้อให้หรือเรื่องที่กำหนดหัวข้อเอง หากผู้เขียนต้องกำหนดเรื่องเองแล้ว ควรจะคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

๑) ความสำคัญหรือความน่าสนใจของเรื่อง เรื่องที่จะทำรายงานควรเป็นเรื่องที่มีประเด็นน่าสนใจและน่าติดตาม

๒) ความสนใจและความถนัดของผู้เขียน เรื่องที่จะทำรายงานควรเป็นเรื่องที่ผู้เขียนสนใจและถนัด เพราะจะช่วยให้ผู้เขียนเกิดความกระตือรือร้นในการทำรายงานและสามารถศึกษาค้นคว้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) แหล่งข้อมูลที่ใช้ศึกษาเรื่องที่จะทำรายงานควรมีแหล่งข้อมูลมากพอที่จะศึกษาได้ไม่ควรเลือกรื่องที่มีข้อมูลน้อยหรือไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้

๒. การสำรวจแหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการทำรายงานนั้นแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑) ข้อมูลจากเอกสารหรือหลักฐานต่าง ๆ เป็นข้อมูลที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงาน หนังสืออ้างอิง วารสาร นิตยสาร จารึกและจดหมายเหตุ เป็นต้น

๒) ข้อมูลภาคสนาม เป็นข้อมูลที่ผู้เขียนรายงานรวบรวมขึ้นจากการสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม หรือการทดลอง

๓. การรวบรวมข้อมูล

เมื่อผู้เขียนได้สำรวจข้อมูลที่จะศึกษาแล้วต้องเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการจัดระเบียบข้อมูลออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป วิธีจัดระเบียบข้อมูลที่เป็นที่นิยมวิธีหนึ่ง คือ การทำบัตรบันทึกข้อมูล ซึ่งมักมีรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่บันทึกแหล่งที่มาของข้อมูล แหล่งค้นคว้า และการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ทั้งนี้ควรบันทึกข้อมูลเพียง ๑ หัวข้อต่อบัตรบันทึกข้อมูล ๑ แห่ง

ตัวอย่างบัตรบันทึกข้อมูล

ต้นจันทน์กะพ้อ

เสาวลักษณ์ สุขสมัย. เสน่ห์ไม้ไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๔๑. หน้า ๔๘ - ๕๑.

จันทน์กะพ้อเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ดอกมีสีขาว กลิ่นหอม ในสมัยโบราณใช้ประโยชน์เป็นน้ำมันใส่ผม ทำยาหอม แก้ลม บำรุงหัวใจ ปัจจุบันใช้สกัดกลิ่นทำน้ำหอม

(ที่มา : หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร)

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนนี้เป็นการทำความเข้าใจข้อมูลและตีความข้อมูลที่ศึกษา จากนั้นจึงแยกแยะข้อมูลและจัดกลุ่มข้อมูล หากเป็นข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นผู้เขียนรายงานต้องอภิปรายว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นนั้น ๆ หากเป็นข้อมูลภาคสนาม เช่น ข้อมูลจากการสอบถาม หรือการทดลอง เป็นต้น ผู้เขียนรายงานอาจใช้วิธีการทางสถิติร่วมด้วย

๕. การเรียบเรียงเนื้อหาของรายงาน

ผู้เขียนรายงานควรเรียบเรียงรายงานไปตามส่วนประกอบของรายงาน คือ ส่วนประกอบตอนต้น ส่วนเนื้อหา และส่วนประกอบตอนท้าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนเนื้อหานั้นผู้เขียนจะต้องนำข้อมูลที่จัดระเบียบ วิเคราะห์ และตีความแล้ว มาเรียบเรียงให้เป็นลำดับขั้นตอนทั้งนี้การเขียนรายงานที่ดีไม่ควรนำข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาเขียนเรียงต่อ ๆ กัน โดยไม่คัดแปลงข้อความนั้น ๆ เลย แต่ผู้เขียนควรเขียนด้วยสำนวนภาษาของตนเอง โดยจะต้องเขียนให้ชัดเจน ตรงไปตรงมา และต้องใช้ภาษาเขียนที่เป็นแบบแผนหรือเป็นภาษาระดับทางการ ที่สำคัญที่สุดก็คือผู้เขียนจะต้องอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลทุกครั้ง

การอ้างอิงและบรรณานุกรม

การอ้างอิง คือการบอกแหล่งที่มาของข้อมูล เพื่อให้ผู้อ่านสามารถสอบทานข้อเท็จจริงหรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมต่อไปได้สะดวก การบอกแหล่งที่มาของข้อมูลถือเป็นการให้เกียรติเจ้าของข้อมูล ซึ่งเป็นการสร้างมารยาที่ดีทางวิชาการ และยังถือเป็นการปฏิบัติตามหลักกฎหมายลิขสิทธิ์อีกด้วย นอกจากนี้การอ้างอิงข้อมูลของผู้อื่นซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาหรือผลการศึกษาของผู้เขียนรายงานยังมีส่วนช่วยให้รายงานน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

การอ้างอิงในปัจจุบันสามารถทำได้ ดังนี้

๑. การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหาหรือระบบนาม - ปี ทำได้โดยเขียนข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารที่อ้างอิง ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และเลขหน้าที่อ้างอิงจากเอกสารนั้น ไว้ในเครื่องหมายลิตซ์หรือวงเล็บต่อจากข้อความที่อ้างอิง หากผู้แต่งเป็นชาวต่างประเทศให้เขียนเฉพาะชื่อสกุลของผู้แต่งเท่านั้น เช่น

ตัวอย่างที่ ๑

นอกจากนี้คำสอนที่มีในโคลงราชสวัสดิ์ก็มีความเหมือนกับคำสอนในวิสุทธิศาสตร์ที่เดียว เช่น การรู้ว่าสิ่งใดควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อห้ามในการทำตนดีเสมอ พระมหากษัตริย์ ดังข้อความในวิสุทธิศาสตร์ว่า “คือ พึ่งเสพแต่ต่ำกว่า อย่ามุ่งฟ้า อย่าตัดดอกไม้ และอย่าทาเครื่องลูบไล้ เสมอด้วยพระราช...” (พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงชินวราลงกรณ สวัสดิวัตน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ๒๕๓๒ : ๑๘๘)

ตัวอย่างที่ ๒

กำเนิดของภาษานั้นมีการสันนิษฐานไว้หลายทฤษฎี (Chapman 1993: 727) เป็นต้นว่า ทฤษฎี ding-dong หรือทฤษฎี bucket กล่าวว่า ภาษาเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับสิ่งของหรือความคิด ทฤษฎี bow-bow กล่าวว่า ภาษาเกิดจากการเลียนเสียงธรรมชาติ ทฤษฎี pooh-pooh กล่าวว่า ภาษาเกิดจากเสียงของปฏิกิริยาตอบสนองโดยเฉพาะต่ออารมณ์ไม่พึงประสงค์ ทฤษฎี yum-yum กล่าวว่า ภาษาเกิดจากท่าทางที่สัมพันธ์กับเสียงและสถานการณ์ และทฤษฎี babbie-lucky กล่าวว่า ภาษาเกิดจากการออกเสียงเดิมซ้ำกับเหตุผลในการออกเสียงนั้น

อย่างไรก็ตาม หากเขียนชื่อผู้แต่งเป็นส่วนหนึ่งของข้อความแล้ว ก็เขียนเฉพาะปีที่พิมพ์ และเลขหน้าที่อ้างอิงในเอกสารนั้นไว้ในวงเล็บต่อจากชื่อผู้แต่ง เช่น

ตัวอย่างที่ ๑

อุปลักษณ์ (Metaphor) เป็นโวหารอีกประเภทหนึ่งที่มีใช้ในโครงกาพย์ทั้ง ๓ เรื่อง “อุปลักษณ์” ตามคำจำกัดความของกุหลาบ มัตถิกะมาส (๒๕๒๒: ๑๒๗) มีความหมายว่า “เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง คำที่แสดงว่าเหมือนนั้นไม่ปรากฏอยู่เป็นการเปรียบเทียบโดยตรงว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง”

ตัวอย่างที่ ๒

นอกจากนั้น Robins (1993: 563) ยังกล่าวอีกว่า “...human life in its present form would be impossible and inconceivable without the use of language. People have long recognized the force and significance of language.” ซึ่งถอดความได้ว่า หากไม่มีการใช้ภาษา ชีวิตมนุษย์จะไม่อาจพัฒนามาได้ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มนุษย์จึงตระหนักถึงพลังและความสำคัญของภาษามานานแล้ว

๒. การอ้างอิงแบบเชิงอรรถ ทำได้โดยกำกับหมายเลขไว้ท้ายข้อความที่อ้างอิงแล้วลงหมายเลขเดียวกันไว้ตอนล่างสุดของหน้านั้น ๆ พร้อมอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเอกสารที่อ้างอิงเชิงอรรถแบบสมบูรณ์สำหรับหนังสือมีรูปแบบและการใช้เครื่องหมาย ดังนี้

° ชื่อผู้แต่ง, ชื่อหนังสือ, ครั้งที่พิมพ์ (เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์). เลขหน้าที่อ้างอิง.

เช่น

ครั้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จนิวัตพระนครแล้ว พระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยเรื่องการทำหนังสือพิมพ์ในเมืองไทย จึงทรงจัดตั้ง “ทวีปัญญาสโมสร” ขึ้น ณ พระราชวังสราญรมย์ ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องต่างๆ ลงในหนังสือพิมพ์ทวีปัญญา และยังทรงชักชวนให้ข้าราชการที่มีความสามารถได้ทดลองเขียนบทความลงในหนังสือนี้ด้วย การที่พระองค์โปรดงานหนังสือพิมพ์นี้จึงทำให้พระองค์ทรงออกหนังสือพิมพ์เองในระยะก่อนเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ จำนวน ๒ เล่มด้วยกัน คือหนังสือพิมพ์อัมพวะสมัยและทวีปัญญา°

° ชงทอง จันทรางศุ และเขมทัต วัศวโยธิน, พระมหาธีรราชเจ้า, (กรุงเทพฯ: อักษรสัมพันธ์, ๒๕๓๐), หน้า ๒๕.

ยงนง หกทเบณหงตยทพมพทวงแรกเมตยงระบุมทวงทพมพ สวณชงอรรตแบบสมมมูรณสำหรับวารสารภาษาไทยมีรูปแบบและการใช้เครื่องหมายวรรคตอน ดังนี้

° ชื่อผู้แต่ง, “ชื่อบทความ,” ชื่อวารสาร ปีที่, ฉบับที่ (วัน เดือน ปี) : เลขหน้าที่อ้างอิง.

° อุบล เทศทอง, “อิทธิพลของสุภาษิตสอนหญิงไทยในสุภาษิตฉบับสตรีเขมร,” อักษรศาสตร์ ๒๓, ๑ (มิถุนายน - พฤศจิกายน ๒๕๔๔) : ๑๕๖.

๒ หม่อมหลวงเนื่อง นิรัตน์, “มาคุยเรื่องพินกันหน่อย,” พลอยแถมเพชร ๑๐, ๒๑๕ (๑๕ มีนาคม ๒๕๔๔) : ๒๕๓.

๓. บรรณานุกรม คือ รายชื่อหนังสือหรือเอกสารอ้างอิงที่นำมาใช้เป็นข้อมูลในการเขียนรายงานทางวิชาการ การเขียนบรรณานุกรมจะต้องจัดลำดับของหนังสือหรือเอกสาร โดยเรียงลำดับอักษรชื่อผู้แต่งตามลำดับอักษรในพจนานุกรม หากผู้แต่งเป็นชาวต่างประเทศจะต้อง

เรียงตามลำดับอักษรของชื่อสกุลแล้วใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) คั่นระหว่างชื่อสกุลและชื่อตัว ถ้าเอกสารที่ใช้ประกอบการเขียนงานทางวิชาการมีทั้งที่เป็นภาษาไทย และภาษาต่างประเทศหรือ เป็นสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้เขียนควรแยกประเภทของแหล่งข้อมูลด้วยการเขียน บรรณานุกรมสำหรับหนังสือทั่วไปมีรูปแบบ ดังนี้

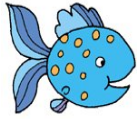
ชื่อผู้แต่ง. ชื่อหนังสือ. ครั้งที่พิมพ์. เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์.
เช่น

กฤษณา อโศกสิน. เสียงหัวเราะและน้ำตาในศิลานคร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สารสิ,
๒๕๔๐.
**Whitney, William Dwight. Sanskrit Grammar. Massachusetts: Harvard University Press,
1981.**

การเขียนบรรณานุกรมสำหรับบทความในวารสารภาษาไทยมีรูปแบบ ดังนี้

ชื่อผู้แต่ง. “ชื่อบทความ,” ชื่อวารสาร ปีที่, ฉบับที่ (วัน เดือน ปี): หมายเลขหน้า.
เช่น

สายวรุณ น้อยนิมิตร. “คำฉันท์เรื่องนางจินตะหรา,” อักษรศาสตร์ ๒๑, ๑ (มิถุนายน -
พฤศจิกายน ๒๕๔๐): ๑๐๓ - ๑๑๘.

ใบงานที่ ๓.๑
การวางแผนเรื่องการเขียนรายงานวิชาการ

วัตถุประสงค์ เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักวางแผนการเขียนรายงานวิชาการ
กิจกรรม

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนการเขียนรายงานวิชาการ เรื่อง “อาหารเพื่อสุขภาพ” โดยแต่ละกลุ่มใช้เวลาประมาณ ๓๐ นาที
- นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานของตนหน้าชั้นเรียนโดยใช้วิธีการนำเสนออย่างมีส่วนร่วม

พื้นที่สำหรับวางแผนการเขียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แนวทางการประเมินผล ตามเกณฑ์การประเมินผลการวางแผนการเขียน